REDE DOOR DEN GOUVERNEUR VAN CURAÇAO MR. J. L. BRANTJES, OP 8 MEI 1928 UITGESPROKEN TER OPENING VAN DE ZITTING VAN DEN KOLONIALEN RAAD

Mijne Heeren.

Wederom in Uw midden verschijnende om, ingevolge artikel 77 van het Regeeringsreglement van Curaçao, Uwe vergadering voor het nieuwe zittingjaar te openen, zij het mij vergund U in de eerste plaats welkom te heeten op deze bijeenkomst en U voorts mijn dank te betuigen voor den door U in het afgeloopen zittingjaar in het belang van dit gebiedsdeel verrichten arbeid.

Ook ditmaal kan ik, tot mijne groote voldoening hier gewagen van een opbloei van het eiland Curaçao, dat in dat opzicht op den voet gevolgd wordt door Aruba. Op de Bovenwinden eischen de veel minder gunstige omstandigheden de voortdurende zorg en aandacht van het Bestuur en ook Bonaire deelde niet in de opleving van Curaçao en Aruba.

De opbrengst der middelen bedroeg in 1927 in totaal ƒ 4.224.906, Zij was ƒ 894.560 hooger dan in 1926 en overschreed de raming met ƒ 1.534.756.

Het scheepvaartverkeer van het eiland Curaçao was in 1927 belangrijk drukker dan in 1926. Bedroeg het aantal binnengekomen stoomschepen in 1926 reeds 2914 met een netto-inhoud van 14.922.334 M³. in 1927 was dit aantal 3728 met een netto-inhoud van 18.933.377 M³., eene vermeerdering dus van 814 stoomschepen en 4.011.043 M³. netto-inhoud.

Dat het stoomboot-verkeer nog steeds toeneemt moge o.a. blijken uit het feit dat in de maand Maart 1928 meer dan 400 stoomschepen Curaçao aandeden en dat op één dag in April j.l. niet minder dan 22 stoomschepen werden ingeklaard.

Het aantal touristenbooten, dat Curaçao in 1927 bezocht, bedroeg 11.

Ook de zeilvaart is op Curaçao in 1927 vooruitgegaan. Het aantal aangekomen zeilschepen bedroeg in 1927 1804 met een netto-inhoud van 379.423 M³. tegen 1559 zeilschepen met een netto-inhoud van 303.829 M³. in 1926. Wederom dus een vermeerdering en wel van 245 zeilschepen en 75.594 M³. netto-inhoud.

De vloot van de Curaçaosche scheepvaart Maatschappij werd gedurende het jaar 1927 uitgebreid met 5 tankschepen. Aan het einde van 1927 bestond haar vloot uit 20 tankschepen (oliestokende stoomschepen) van ongeveer 2250 ton, 2 motortankschepen van ongeveer 2400 ton en 2 stoomtankschepen van ongeveer 1900 ton. Voorts waren in de vaart twee stoomschepen van ongeveer 900 ton en 2 lichters, gesleept door sleepbooten. In de maanden Februari en Maart van dit jaar kwamen nog twee tankschepen van het type van 2250 ton te Curaçao aan en er worden nog 4 van die grootte in 1928 verwacht. Het laadvermogen der vloot bedroeg einde 1927

ongeveer 57.600 ton. tegen 46.500 ton einde 1926. De vervoer-capaciteit per dag, die einde 1926 ongeveer 12000 ton beliep was einde 1927 gestegen tot ongeveer 15.700 ton. Voor de maand April 1928 bedroeg de dagelijksche capaciteit ongeveer 16.800 ton.

Ook de aangevoerde hoeveelheid ruwe olie steeg in het afgeloopen jaar zeer belangrijk en wel van 3.172.990.003 K.G. over 1926 tot 4.733.479.755 K.G. gedurende 1927, eene stijging van 49 %.

De hoeveelheid ruwe olie, gemiddeld per dag verwerkt bedraagt over 1927 10.890 ton. Gedurende de laatste maanden van het jaar 1927 en eveneens in de eerste maanden van het loopende jaar was de gemiddelde verwerking echter veel grooter en wel omstreeks 15.000 ton ruwe olie per dag. Zoowel door nieuwbouw als door uitbreiding en wijziging der bestaande installaties, zal de capaciteit gedurende 1928 nog belangrijk worden vergroot.

Een raffinage-installatie voor smeer-olie werd in bedrijf gebracht. Diverse afgewerkte smeeroliën worden thans direct op de markt gebracht.

De totale verwerkte hoeveelheid ruwe olie bedroeg 3.973.939.000 K.G. in 1927 tegen 2.673.200.000 K.G. in 1926.

Een groote uitbreiding onderging de opslagruimte voor ruwe olie en producten, die einde 1927 749.996 M^3. bedroeg tegen 588.402 M^3. einde 1926; ook in 1928 wordt deze uitbreiding voortgezet.

Teneinde tegemoet te komen aan de behoefte aan meer steigers voor het ontladen der tankschepen van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij, werd met den bouw van drie steigers aan het eiland Valentijn begonnen; de eerste hiervan werd gedurende October 1927 in gebruik genomen, de tweede in April 1928.

De stookolie-pijpleiding naar Caracasbaai werd in 1927 voltooid en op 21 Juli in gebruik genomen.

Er werden aldaar twee steigers voor Oceaan-tankschepen gebouwd; welke thans beide in bedrijf zijn. Tevens werd in principe tot den bouw van een derden besloten.

Het gemiddelde aantal arbeiders in dienst der Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij bedroeg over de jaren 1925, 1926 en 1927 respectievelijk 2363, 3626 en 4339. Einde April 1928 waren er 5100 arbeiders in dienst.

Over het jaar 1927 werd door de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij aan salarissen en arbeidsloonen uitgegeven een bedrag van ƒ 8.366.600.— tegen ƒ 6.516.100.— over 1926. De Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij betaalde over 1927 voor deze beide posten ƒ 2.920.600 tegen ƒ 2.097.700.— over 1926.

Het Koningin Wilhelmina Droogdok lichtte gedurende het verslagjaar 59 schepen.

De huizenbouw op het eiland Negropont werd in 1927 met kracht voortgezet.

Het aantal bewoners van Negropont bedroeg op 1 Januari 1927 ongeveer 285, tegen 500 op 1 Januari 1928.

Een omvangrijk plan werd uitgewerkt voor den bouw van nieuwe arbeiderskampen, hetwelk vermoedelijk gedeeltelijk in dit jaar, gedeeltelijk in 1929 zal worden uitgevoerd.

Geven de aangehaalde cijfers en vermelde feiten op duidelijke wijze de groote vooruitgang aan van het bedrijf van de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij en de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij, aan

zulke groote ondernemingen kunnen ook tegenslagen ten deel vallen, soms van treurigen aard zelfs, blijkende uit den ramp, welke deze maatschappij kort geleden getroffen heeft door het onheil aan boord van de „Chepita", waarbij verscheidene menschenlevens verloren gingen. De diepe indruk daarvan bij een ieder gewekt, zal niet spoedig uit ons geheugen zijn.

Het bedrijf van den radio-dienst nam in 1927 wederom in omvang toe. Niet alleen de correspondentie met schepen, doch ook het verkeer met de stations Aruba en St. Martin was veel drukker dan in 1926.

Het aantal verzonden en ontvangen telegrammen bedroeg in 1927 onderscheidenlijk 26.991 en 30.257 met 401.556 en 419.197 woorden tegen 16.086 en 17.613 met 183.387 en 205.127 woorden in 1926.

De ook in 1927 voortgezette proefneming met het uitwisselen per kortegolf van proefseinen met Nederland en Oost-Indië, alsmede met schepen, voorzien van kortegolf-proefinstallaties leverde wederom zeer goede resultaten op.

Het aantal daarbij gewisselde woorden bedroeg in 1927 67.818.

Op den 31sten Mei van het afgeloopen jaar viel Curaçao de groote eer te beurt door middel van de kortegolf te worden toegesproken door Hare Majesteit de Koningin en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana. De groote belangstelling van deze vorstelijke personen in de overzeesche gewesten van Nederland, waarvan deze gebeurtenis andermaal getuigde, werd op Curaçao op hoogen prijs gesteld.

De resultaten van den Landstelefoondienst geven in het algemeen reden tot tevredenheid. Op 1 Februari 1927 waren verbonden 326 hoofd- en 39 nevenaansluitingen; op 1 Januari 1928 bedroegen deze getallen respectievelijk 400 en 69. In verband met de gestadige uitbreiding en het in gebruik nemen van een derde tafel zullen nog twee dagtelefonisten moeten worden aangesteld, zoodat in 1929 6 dag- en 2 nachttelefonisten in dienst zullen zijn. De ontvangsten beliepen over 1927 ƒ 61.473, waarin begrepen zijn de aanlegkosten van alle aansluitingen, gerestitueerd door de abonnés. Het ligt in de bedoeling de waterkabels in de St. Anna-baai, die gedurende 1927 door het nood-ankeren van stoomschepen 3 maal zijn beschadigd, te verplaatsen en daarvoor in de plaats een zware waterkabel buitengaats aan te brengen.

Gedurende 1927 werd voortgegaan met de systematische verharding en asphalteering van de hoofdstraten in het stadsdistrict. Ook aan de wegen in de buitendistricten werd het mogelijke gedaan. Het verkeer met auto's en trucks echter op deze laatste wegen is dermate toegenomen, dat het wegdek van aangestampte of gewalste gruis gebleken is hiertegen niet bestand te zijn.

Nadat het besluit genomen was, dat de drink- en spoelwater-voorziening volgens het plan van Dr. Ir. J. Versluys zou opgezet worden, werd de heer R. J. Beaujon Jr. in Augustus opgedragen zich voor eenige maanden naar Nederland te begeven, teneinde aldaar, onder leiding van den heer Versluys, zich op de hoogte te stellen van alles wat betrekking had op den aanleg, inbedrijfstelling en beheer der landswaterleiding. Na zich van die opdracht gekweten te hebben keerde de heer Beaujon op Curaçao terug en werd benoemd tot directeur van de Landswatervoorziening.

De werkzaamheden zijn bereids in vollen gang en vorderen bevredigend.

In September 1927 werd een aanvang gemaakt met de voorbereidende werkzaamheden voor den bouw van politiewoningen op Mundo Nobo. Ook deze werkzaamheden zijn flink gevorderd, en gehoopt kan worden, dat

binnenkort het eerste blok van zes woningen in gebruik zal worden genomen.

De Commandant der troepen is benoemd tot Commissaris van politie alhier en de uit Nederland aangekomen politie-militairen zijn als buitengewone agenten van politie werkzaam gesteld. Tot heden gaf naar ik vermeen hun optreden in het publiek slechts reden tot tevredenheid en is eene belangrijke verbetering in den politioneelen toestand in het stadsdistrict van Curaçao aanstonds ingetreden.

In verband met den voorgenomen bouw van een belasting-kantoor op den hoek van de Handelskade en de De Ruyterkade werd een aanvang gemaakt met het sloopen van de drie ter plaatse staande den Lande toebehoorende gebouwen, die, wegens hun bouwvalligen toestand, onbewoonbaar worden verklaard.

Niettegenstaande de in den beginne ondervonden stagnatie werd de brug over het Waaigat, in hoofdzaak bestaande uit een gewapend betonconstructie, in 1927 grootendeels voltooid. De bouw van kademuren in het Waaigat kwam in 1927 voor ongeveer 50 procent gereed. Bij den bouw van den kademuur aan de Handelskade werd veel hinder ondervonden van de hardheid van den bodem. Niettegenstaande dezen tegenspoed gelukte het toch nog in 1927 een niet onbelangrijk aantal dampalen in te heien.

Orde en rust werden in dit gebiedsdeel niet verstoord.

Een aanval van een troep vreemde arbeiders op de politie te Cas Chiquito, waarbij een Venezolaan, die een der agenten te lijf ging met een dolk, door genoemden agent doodgeschoten werd, maakte hierop de eenigste uitzondering.

De gezondheidstoestand der bevolking was in het algemeen niet ongunstig te noemen.

De verhouding tusschen de naburige republieken en Curaçao bleef steeds zeer vriendschappelijk.

Beleefdheidsbezoeken van enkele oorlogschepen van vreemde nationaliteit bleven ook dit jaar niet achterwege.

Wederom hadden wij de voldoening hier het bezoek te ontvangen van een Nederlandschen oorlogsbodem: Hr. Ms. Hertog Hendrik kwam n.l. einde November 1927 in de Curaçaosche wateren en vertrok eerst einde Januari 1928, na aan alle zes de Curaçaosche eilanden een bezoek te hebben gebracht. Het kan zonder vrees, voor tegenspraak hier gezegd worden, dat de bezoeken van dezen oorlogsbodem hoogelijk werden gewaardeerd. Bij de Regeering is er op aangedrongen dat deze bezoeken veelvuldig zullen plaats hebben en zoo mogelijk zelfs een schip hier zal worden gestationneerd.

Naar verbetering van het onderwijs, zoowel openbaar als bijzonder wordt steeds gestreefd, wat het openbaar M.U.L.O. (onderwijs) betreft met toenemend en bevredigend resultaat.

De economische toestand van het eiland Curaçao gaf wederom reden tot groote tevredenheid.

Deze gunstige toestand was in hoofdzaak te danken aan de omstandigheid, dat er zoowel bij de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij als bij de Mijn-maatschappij Curaçao volop werkgelegenheid was. De steeds toenemende havenbeweging en het veelvuldig bezoek van touristenbooten met als gevolg vermeerdering van vertier werkten daartoe evenzeer mede.

Ook de resultaten van landbouw en veeteelt waren op enkele uitzonde-

ringen, niet slecht. Het was echter vooral hier, dat de algemeene schaarschte aan werkkrachten gevoeld werd.

De economische toestand op Aruba was in 1927 zeer gunstig; gunstiger nog dan in 1926. De vooruitgang op economisch gebied is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de vestiging aldaar van een tweede petroleummaatschappij, n.l. de Arend Petroleum Maatschappij. Deze maatschappij vestigde zich n.l. in de tweede helft van 1927 op Aruba, aan de Zuidwestkust daarvan in het 1ste district. Scheen het einde 1927 officieel nog niet absoluut vast te staan dat de Lago Oil & Transport Co. aan haar bedrijf een raffinaderij zoude verbinden, dat de Arend Petroleum Maatschappij op Aruba raffineeren zal, was bij den aanvang van 1928 reeds een uitgemaakte zaak. Met den bouw van olietanks, een ijzeren pier en andere werken, was reeds een aanvang gemaakt. Voorloopig zullen 34 tanks met een gezamenlijke capaciteit van 1.768.000 barrels gebouwd worden beoosten Druif. De raffinaderij (trumble plant) zal worden opgericht ten Oosten van Punta Braboe en zal een vermogen hebben tot het verwerken van 15.000 barrels ruwe olie per dag. Bij Druif wordt een steiger geconstrueerd; op ongeveer 1 K.M. afstand van Punta Braboe worden woonhuizen voor de ambtenaren en employés opgetrokken. Voor de uitvoering van de voorbereidende werkzaamheden zijn al ongeveer 1000 man geëmployeerd.

Op 16 November van het jaar 1927 werd de Sint Nicolaasbaai voor groote schepen opengesteld, en het geheele bedrijf van de Lago Oil & Transport Co. werd sedert naar die baai overgebracht. Het depotschip in de Druifbaai werd opgeheven. Sinds geschiedt de aanvoer en uitvoer van ruwe olie in de St. Nicolaasbaai. Een betonnen pier, in 1926 nog in aanbouw, werd in Februari 1927 voltooid. In dat jaar werden aan genoemde baai nog drie tanks gebouwd, die elk 80.000 barrels ruwe olie kunnen inhouden; deze drie tanks geven samen met de in 1924 gebouwde drie tanks gelegenheid tot berging van 465.000 barrels of 62.000 ton ruwe olie. Verder werden twee tanks voor het vergaren van stookolie gebouwd, met een gezamenlijke capaciteit van 65.000 barrels. Het lag aanvankelijk in de bedoeling van de maatschappij om in het jaar 1927 een 17tal gebouwen aan de baai op te trekken. In verband echter met de mogelijkheid dat ter plaatse een raffinaderij zoude worden opgericht, werd van het bouwen dier huizen afgezien. Evenwel werd in het loopend jaar een aanvang gemaakt met het bouwen van 5 woonhuizen en een kantoorgebouw. Het plan bestaat om een sleephelling te construeeren ten Westen van den bestaanden pier. Aan de Oostzijde hiervan zal een tweede pier gemaakt worden. De vaargeul in de St. Nicolaasbaai werd tot een diepte van 32 voet bij gemiddeld laag water uitgediept. Uitgebaggerd werd er in het jaar 1927 ongeveer 280.000 kubieke yards specie (ruim 210.000 M^3.). Ter plaatse waar de tweede pier gebouwd moet worden, is 20.000 kubieke yards (ruim 15.000 M^3.) specie uitgehaald en waar de sleephelling moet komen, 50.000 kubieke yards (ruim 37.500 M^3.) en wel tot een diepte van 14 voet bij gemiddeld laag water. Vier gouvernements-gebouwen aan de baai (bestemd tot woningen van den gouvernements-geneeskundige in het 4de district, den loods van de St. Nicolaasbaai, den kommies der belastingen en tot politiewacht) welke de maatschappij voor rekening van het gouvernement bouwde, kwamen in het afgeloopen jaar gereed en werden ook in gebruik genomen. Er werd in het jaar 1927 door deze maatschappij in het geheel voor wederuitvoer ingevoerd 2.080.490.295 K.G. olie. De invoer geschiedde door middel van 1010 kleinere tankbooten met een gezamenlijken netto-inhoud

van 3.182.722 M³; de wederuitvoer door 180 grootere booten met een netto-inhoud van 2.329.341 M³. De vloot van de maatschappij, voor het aanbrengen van ruwe olie uit Maracaibo, werd in 1927 met 6 tankbooten uitgebreid. Voornemens tot verdere uitbreiding bestaan.

Bij gouvernements-beschikking dd. 24 October 1927 no. 917 werd aan de Lago Oil & Transport Co. Ltd. voor een tijdvak, eindigende op den 15n. Mei 2000, tegen betaling van een pacht van ƒ 6.000 per jaar, in erfpacht uitgegeven een nieuw stuk domeingrond, groot plm. 314 H.A., aansluitende op een deel van de Noordgrens der in erfpacht bezeten gronden van genoemde maatschappij met het oog op het voorgenomen raffinaderijbedrijf van de maatschappij.

Door de vestiging der tweede petroleum-onderneming op Aruba kwam te meer gelegenheid voor de arbeiders van dit eiland om op hun geboorteplaats zelf aan den broode te komen. Tal van hen werden door de Arend Petroleum Maatschappij geëmployeerd. Meerderen, die voor dien op Curaçao werkzaam waren, hetzij bij de Petroleummaatschappij, hetzij bij de Mijnmaatschappij, keerden dan ook naar Aruba terug, waar zij dadelijk bij de Arend Petroleum Maatschappij werk bekwamen. Het gebrek aan ambachtslieden, vooral timmerlieden, was nog veel grooter dan in 1926. Vanwege de groote vraag lieten zij zich goed betalen. De arbeidsloonen zijn in het jaar 1927 weder zeer de hoogte ingegaan. Niet alleen wordt een hoog arbeidsloon geëischt, maar ook wordt per dag minder werk gepresteerd dan voorheen.

Door de vestiging van de tweede petroleum maatschappij op Aruba, werd de woningnood daar, te voren reeds groot, veel grooter. Deze omstandigheid werd door vele huiseigenaren uitgebuit om de huurprijzen op te drijven. Niet weinigen schromen zich niet de prijzen in eens en ook bij herhaling met 100 % en meer te verhoogen. Deze omstandigheden zullen er vermoedelijk toe leiden, dat het Bestuur noodgedrongen het bouwen van ambtenaarswoningen op Aruba ter hand zal moeten nemen. Het verbazend opvoeren van de huishuurprijzen had tengevolge, dat menig huurder er toe overging een eigen huis te bouwen. De aanvragen om gouvernementsgrond in de Oranjestad in eigendom tot dat einde, waren talrijk. Op heel enkele uitzonderingen na, werd gunstig op die aanvragen beschikt. Ook voor speculatie zijn meerdere gebouwen opgetrokken. Eveneens zijn in het 4de district meerdere huizen verrezen.

Mede door de omstandigheid, dat den landbouwers in het jaar 1927 een goede maisoogst ten deel gevallen is, is de economische toestand der bevolking in 1927 gunstig te noemen. Niet alleen gelukte de maisoogst volkomen, maar er werd zelfs een kleine naoogst verkregen. De oogst van andere producten was niet zóó goed. Ook de maisoogst 1927/1928 beloofde in den aanvang van 1928, goed te zullen zijn. Het is alleen jammer, dat niet veel geplant is geworden. Er is nu zoo veel geld onder de arbeidende bevolking, dat om planten weinig gegeven wordt. Ook voor de veehouders was 1927 een goed jaar.

Handel en scheepvaart — wat deze laatste betreft de stoomvaart vooral — zijn beide in 1927 vooruit gegaan. In dat jaar werden 684 stoomschepen en 35 zeilschepen meer ingeklaard dan in 1926. Ook de in- en uitvoer overtroffen die van 1926 aanmerkelijk. Van de stoomschepen, de Aruba aandeden, waren verreweg de meeste tankbooten, die hetzij ruwe olie aanbrachten, hetzij die olie weder weghaalden. De overige stoomschepen liepen Aruba aan voor passagiersvervoer, of brachten lading — in

de meeste gevallen materialen voor de twee aldaar gevestigde petroleummaatschappijen aan. Sedert December 1927 wordt er een geregelde wekelijksche vaart onderhouden tusschen Curaçao en Aruba door één der stoomschepen van de stoomvaart maatschappij Red D Line. Zoowel passagiers als lading worden door dat stoomschip vervoerd. Het vervoer van zand naar Curaçao was in 1927 minder dan in 1926, doch gelukkig konden de zeilschepen op Aruba tehuis behoorende, steeds rekenen op een volle lading koopmanschappen van Curaçao naar dat eiland. Ook vervoerden zij vele passagiers, in den regel werklieden heen en terug.

In het afgeloopen jaar zond de firma Karel Croes en Co. op Aruba een schoener naar Cuba tot het afhalen van zich aldaar bevindende onvermogende Curaçaosche arbeiders, welke eventueel naar hun geboorteplaats zouden wenschen terug te keeren. De schoener keerde echter naar Aruba terug zonder een enkel man te hebben overgebracht.

Op gouvernementskosten zijn in 1927 geen arbeiders van Cuba naar Aruba overgebracht.

Op Bonaire was in 1927 de regenval beter dan in 1926. Over het algemeen was de economische toestand in het laatste jaar niet bepaald ongunstig te noemen. De oogst van kleine mais, peul- en rankvruchten (plantseizoen 1926/1927) was tamelijk goed. De oogst van dividivi-peulen en aloëhars was belangrijk meer dan in 1926. Scheepvaart en visscherij waren normaal. De doorvoerhandel, voornamelijk die van sterken drank, was levendiger dan in 1926, doch minder dan in 1925. De uitvoer van zout bleef verre beneden dien van 1925. Hier was het weer gebrek aan arbeidskrachten, dat de verscheping van dit product ongunstig beinvloedde. Ook de uitvoer van strohoeden, van mest en van klein vee ging achteruit. De uitvoer van houtskolen daarentegen was veel meer dan in 1926. Vele arbeiders vonden evenals in vorige jaren een bestaan bij de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij en bij de phosphaat-mijnen op Santa Barbara.

Hoewel de economische toestand van St. Martin in 1927, evenals het vorige jaar te wenschen heeft overgelaten, mocht in het afgeloopen jaar toch een ommekeer ten goede worden waargenomen, toe te schrijven aan de werkgelegenheden op Curaçao en Aruba. Deze arbeidsvelden nemen meer en meer de plaats in van Sto. Domingo. Ofschoon de trek naar laatstgenoemd land ook in 1927 is blijven aanhouden, gingen de menschen in veel mindere mate daarheen als voorheen. Men geeft thans vrij algemeen de voorkeur aan Curaçao en Aruba als arbeidsveld omdat de werkgelegenheid daar constanter is. De uit deze gunstige omstandigheid voortvloeiende financieele voordeelen komen St. Martin meer ten goede. Op Sto Domingo kan men slechts gedurende de periode van de suikerrietoogst werk krijgen, daarna moeten de arbeiders huiswaarts keeren om te wachten tot het volgende oogstseizoen. Bovendien heeft de loonstandaard aldaar in de laatste jaren al te wenschen overgelaten. Het moet worden toegejuicht, dat de Nederlandsche Bovenwinders op Nederlandsch grondgebied blijven. De faciliteiten van geldverzending en verzending van levensbehoeften voor de achtergebleven betrekkingen zijn grooter. Voor de slechte invloeden in Sto Domingo zijn de arbeiders nu gevrijwaard. Aan postwissels werd in 1927 van Curaçao en Aruba naar dit eiland overgemaakt een bedrag van *f* 17000, tegen ruim *f* 11500, in 1926. Dit geeft echter geen zuiver beeld van den door achtergebleven betrekkingen genoten geldelijken steun omdat het grootste gedeelte van de remises of in gesloten brieven, pakketten en kisten, of door persoonlijke tusschenkomst wordt overgemaakt.

De weinige achtergebleven arbeidskrachten vonden, evenals in vorige jaren, bij de zoutindustrie werk bij het vergaren en verschepen van zout.

Voor St. Eustatius is de economische toestand als achteruitgaande te beschouwen. Geen gereede markt mocht gevonden worden voor de weinige voortbrengselen, als bataten en yams. Dat de inwoners meer dan ooit den druk der armoede gevoeld hebben blijkt wel uit het feit, dat diefstal van grondprovisien, schapen en geiten in 1927 herhaaldelijk voorkwam. De emigratie van arbeiders naar Curaçao bleef op kleine schaal aanhouden, doch het wil voorkomen, alsof dit eiland er weinig baat bij vond.

Vele Statiaansche jonge mannen keerden na een kort verblijf op Curaçao naar hun eiland terug, omdat zij ongeschikt bleken tot geregelden arbeid.

De algemeene economische toestand op Saba werd gedurende 1927 niet slechter. De geldelijke steun van in den vreemde en ook op Curaçao werkende Sabanen bleef steeds toevloeien. Tal van jongelieden hebben op Curaçao op de tankbooten van de Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij een plaats kunnen krijgen; ook aan den wal aldaar zijn verscheidene werkzaam. Ook in 1927 hadden de Sabakantwerken een ruim debiet.

Thans rest mij noch een kort verslag van den handel van het eiland Curaçao.

In 1927 is ingevoerd voor een waarde van ƒ 135.097.969 tegen ƒ 104.015 652 in 1926, dus voor een meerdere waarde van ƒ 31.082.317.

De invoer uit het moederland bedroeg in 1927 ƒ 8.632.744 tegen ƒ 8.272.447 in 1926, dus een vermeerdering van ƒ 360.296.

Het hoogere cijfer van den invoer is in hoofdzaak te danken aan den vermeerderden invoer van bewerkt ijzer, gemaakte kleeren, ruwe olie, schoenen, sigaretten, verfwaren.

In 1927 is uitgevoerd voor een waarde van ƒ 134.127.096 tegen ƒ 95.068.955 in 1926, dus een vermeerdering van ƒ 39.058.141.

De uitvoer naar het Moederland bedroeg in 1927 ƒ 1.711.063 tegen ƒ 204.387 in 1926 dus eene vermeerdering van ƒ 1.506.676.

Het hoogere cijfer van den uitvoer is in hoofdzaak ontstaan door den vermeerderden uitvoer van dieselolie, gasolie, gasoline, machine-olie, residu, ruwe olie, smeerolie, phosphorzure kalk en asphalt.

De doorvoer ging in het jaar 1927 achteruit, In dat jaar bedroeg deze n.l. 137,083 ton tegen 145,343 ton in 1926, eene vermindering dus van 8.260 ton.

Vooral aan cement, ijzerwaren en meel (tarwe-rogge- en mais-) werd minder doorgevoerd dan in 1926.

Vele ontwerpen en daaronder de belangrijke belastingontwerpen zijn nog bij Uwen Raad aanhangig, eene herziening der politiekeur kan niet uitblijven, eene suppletoire begrooting voor 1928 o.a. noodig om nog dit jaar te kunnen voorzien in de meest dringende eischen die de veranderde omstandigheden van Aruba stellen zal eerlang Uwen Raad bereiken; de eerste schreden zijn pas gezet op den weg van het nader overleg met betrekking tot het politievraagstuk.

Veel arbeid zal dus in het nieuwe zittingjaar van Uwe Leden worden gevergd.

Wees er van overtuigd dat van de zijde van het Bestuur het mogelijke zal worden gedaan om U dien arbeid aangenaam en licht te maken.

Met een ernstig beroep op Uw aller zoo noodige en steeds op hoogen prijs gestelde medewerking en met de bede, dat Gods onmisbare zegen op onzen gemeenschappelijken arbeid voor de welvaart van Curaçao en het welzijn zijner bevolking moge rusten, verklaar ik de vergadering van den Kolonialen Raad voor het zittingjaar 1928—1929 geopend.